

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки

06-03-346М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Валютно-кредитні системи»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ економіки та
менеджменту
Протокол №15 від 20.06.2024р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Валютно-кредитні системи» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Шило Ж. С. – Рівне : НУВГП, 2024. – 23 с.

Укладач: Шило Ж. С., к.е.н., доцентка кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівник групи забезпечення: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

ЗМІСТ

1. Загальні рекомендації щодо вивчення навчальної компоненти.....	3
2. Перелік тем та плани проведення практичних занять.....	4
3. Задачі для вирішення.....	7
4. Рекомендації щодо вирішення практичних завдань.....	12
5. Перелік рефератів.....	19
6. Питання для самостійного розгляду.....	20
7. Список рекомендованої літератури.....	22

Попередня версія видання – 06-03-326М

© Ж. С. Шило, 2024

© НУВГП, 2024

1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ КОМПОНЕНТИ

Розроблені методичні вказівки передбачені для допомоги у підготовці до лекційних та практичних занять з навчальної компоненти «Валютно-кредитні системи» здобувачам вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання.

Навчальна компонента включає вивчення наступних питань: еволюцію розвитку валютних систем, сутність, завдання та функції міжнародної валютної системи, етапи розвитку європейської валютної системи, сутність та функції світового валютного ринку, визначення валютного курсу та курсової політики, проведення міжнародних розрахункових, кредитних та валютних операцій, визначення валютного курсу та проведення валютних операцій, методику складання платіжного балансу держави.

В результаті вивчення навчальної компоненти здобувачі повинні навчитися: використовувати на практиці методи визначення валютних операцій та валютного курсу; володіння навичками заповнення форми платіжного балансу держави; застосовувати методику розрахунку конвертованості валюти на практиці; вмінню проведення операцій з цінними паперами, золотом, депозитами в умовах невизначенності та повоєнного відновлення держави.

В наведеній методичній розробці представлені завдання до виконання самостійної роботи, проведення практичних занять за окремими розділами курсу, методика їх вирішення, перелік рекомендованої літератури, теми рефератів та питання гарантованого рівня знань.

Навчальна компонента «Валютно-кредитні системи» базується на знаннях таких дисциплін: «Фінанси», «Фінансовий контролінг», «Ринок фінансових послуг», «Економічний аналіз», «Гроші та кредит», які створюють методологічне підґрунтя для опанування положень вказаної дисципліни, а отриманні навички будуть використані при написанні курсових та магістерських робіт в частині оцінювання методики проведення міжнародних розрахункових та кредитних операцій у діяльності підприємств та установ в сучасних умовах господарювання.

Навчальна компонента складається з двох змістових модулів:

1. Сутність та еволюція валютно-розрахункових та кредитних відносин.

2. Міжнародні валютно-кредитні організації та їх вплив на регулювання валютно-кредитних систем.

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам вищої освіти потрібно вчасно та якісно виконати завдання для самостійної роботи та здати проміжні модульні контролі знань.

Модульний контроль вважається складеним, якщо студент отримав не менше 60 балів. Дисципліна закінчується заліком, тому результати складання модульних контролів можуть зараховуватись як підсумковий контроль.

2. ПЕРЕЛІК ТЕМ ТА ПЛАНИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ, ЗАВДАННЯ ТА ФУНКЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ

1. Сутність, основні завдання та функції міжнародної валютно-кредитної системи.

2. Основні елементи міжнародної валютної системи.

3. Система міжнародних кредитно-розрахункових і валютних відносин.

Література: 2, 5, 8, 10, 16.

ТЕМА 2. ЕВОЛЮЦІЯ РОЗВИТКУ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ СИСТЕМ

1. Сутність та види міжнародних валютно-кредитних систем.

2. Система золотого стандарту та її основні риси.

3. Бреттон-Вудська валютна система, основні її характеристики.

4. Ямайська валютна система та її завдання.

Література: 5, 9, 11, 16.

ТЕМА 3. СУТНІСТЬ ТА ПЕРЕВАГИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ

1. Етапи створення Європейської валютної системи.
2. Механізм її роботи.
3. Впровадження європейської валюти – євро.
4. Переваги та недоліки цієї системи.

Література: 1, 3, 6, 10, 15, 18.

ТЕМА 4. СВІТОВИЙ ВАЛЮТНИЙ РИНОК ТА ОСНОВНІ МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТИ

1. Сутність, види та учасники міжнародних валютних ринків.
2. Функції валютного ринку.
3. Попит, пропозиція на валютному ринку і рівноважний обмінний курс.
4. Операції на ринку євровалют.
5. Світові ринки золота.
6. Організація та функціонування ринку «ФОРЕКС».

Література: 2, 4, 5, 9, 14.

ТЕМА 5. ВАЛЮТНИЙ КУРС ТА КОНВЕРТОВАНІСТЬ ВАЛЮТ

1. Поняття, види та чинники формування валютного курсу.
2. Паритет купівельної спроможності як основа валютного курсу.
3. Режим валютних курсів.
4. Конвертованість валюти.
5. Крос-курси.

Література: 1, 3, 7, 11, 13.

ТЕМА 6. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКОВІ ТА КРЕДИТНІ ОПЕРАЦІЇ

1. Міжнародні розрахунки за допомогою інкасо, акредитиву, авансові платежі, банківський переказ, відкритий рахунок.
2. Сутність та види міжнародного кредитування.
3. Облігаційна форма кредитування.

4. Ринки кредитних банківських зобов'язань.
 5. Прямі іноземні та портфельні інвестиції.
 6. Україна на ринку міжнародних інвестицій.
- Література: 2, 5, 9, 12, 16.

ТЕМА 7. СУТНІСТЬ ТА ВИДИ ВАЛЮТНИХ ОПЕРАЦІЙ

1. Сутність та види валютних операцій.
 2. Операції з негайною поставкою.
 3. Валютні операції спот.
 4. Форвардні валютні операції.
 5. Своп-операції.
 6. Поняття ф'ючерсного валютного контракту.
 7. Загальна характеристика опціонних контрактів.
 8. Валютний арбітраж.
 9. Хеджування.
 10. Операції із золотовалютним резервом НБУ.
- Література: 3, 7, 11, 13, 17.

ТЕМА 8. ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС ТА ЙОГО СТРУКТУРА

1. Поняття та економічна роль платіжного балансу, структура платіжного балансу.
2. Макроекономічна роль платіжного балансу.
3. Фактори, які впливають на платіжний баланс.
4. Основні тенденції в динаміці показників платіжного балансу України.
5. Можливі шляхи врегулювання відхилень платіжного балансу.

Література: 4, 10, 15, 17.

ТЕМА 9. НАЦІОНАЛЬНІ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНИХ ВІДНОСИН

1. Сутність валютного регулювання.
 2. Валютна політика та її основні принципи.
 3. Золотовалютні резерви НБУ.
 4. Валютні обмеження та контроль.
- Література: 2, 5, 8, 16, 18.

ТЕМА 10. МІЖНАРОДНІ ВАЛЮТНО-КРЕДИТНІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЇХ ФУНКЦІЇ ТА ВИДИ

1. Передумови та причини виникнення міжнародних фінансових організацій.
 2. Класифікація міжнародних фінансових організацій (МФО).
 2. Цілі та функції МФО.
 3. Основні форми співробітництва України з МФО.
 4. Банк міжнародних розрахунків.
 5. Міжнародний валютний фонд.
 6. Міжнародний банк реконструкції та розвитку.
 7. Міжнародна фінансова корпорація.
 8. Європейський банк реконструкції та розвитку.
 9. Міжнародний валютний фонд (МВФ).
- Література: 3, 6, 10, 14, 16.

3. ЗАДАЧІ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ

Задача

Спот-курс USD/EUR = 0,5300. Євродоларова відсоткова ставка 7%, річна відсоткова ставка на євро – 6%. Визначити зміну вартості ф'ючерсного контракту через 6 міс.

Задача

Спот-курс USD/ ITL – 1268,00 – 1275,00.

Премія для місячного контракту дорівнює 13,00 – 13,75.

Спот-курс USD/CHF – 1,3135 – 1,3145. Премія для контракту ІМ дорівнює 55 – 50. Необхідно розрахувати форвардний крос-курс ITL/CHF – швейцарські франки за 100 італійських лір.

Задача

15 червня поточного року спот-курс USD/EUR становив 1,5560 – 1,5610. Форвардна маржа для угоди на 6 місяців дорівнює 60 – 80. Необхідно визначити: 1) дату валютування та дату завершення «свопу»; 2) спот-курс і курс «аутрайт» для угоди репорту; 3) спот-курс і курс «аутрайт» для угоди депорту.

Задача

Спот-курс USD/EUR становить 1,5000 – 1,5500. Премія для форвардної угоди на 3 місяці дорівнює 100 – 140. Необхідно визначити вартість хеджування у річних відсотках. Задача 5. Фірма через 3 місяці очікує платіж у сумі USD 500 тис. і хоче запобігти валютному ризику через купівлю опціону з ціною виконання 3,95 грн. за 1 дол. США. 1) який вид опціону використовується: "пут" чи "кол"? 2) чому дорівнює вартість опціону, якщо премія становить 3 коп. за 1 дол. США? 3) якщо на момент здійснення опціону курс валют зміниться, то чи вигідною буде така угода фірмі?

Задача

Німецька фірма має здійснити виплату EUR 5 млн. у листопаді і використати для цього очікуваний дохід у доларах США. Ф'ючерсна ціна складає \$ 0,6300 за EUR 1. Як фірмі слід закрити позицію в листопаді для здійснення платежів, якщо спот-курс становитиме EUR 1,4698 за \$1, а ф'ючерсна ціна – \$ 0,6808 за EUR 1?

Задача

Фірма А купує на біржі валютні ф'ючерси на купівлю євро ціною \$ 5,3300 за 1 євро. На момент здійснення угоди ціна ф'ючерсу знизилася на 120 пунктів. Визначте збитки (прибутки) покупця за одним контрактом і за всією угодою.

Задача

Англійська компанія має дочірню фірму зі статутним капіталом 1 млн. ф. ст. у Франції. На 01.01 курс євро до англійського фунта стерлінгів становив EUR 9,65, а на 31.12 – EUR – 10,00 за 1 ф.ст. Наскільки знизиться вартість активів дочірньої фірми через виникнення трансляційного ризику?

Задача

Німецька компанія продає українському підприємству обладнання сумою євро 500 тис. Кошти, одержані від цієї операції, будуть інвестовані в українську економіку. На момент відвантаження обладнання курс євро до гривні становив 42,930 за 1 грн. Оплату поставленого обладнання було здійснено через певний проміжок часу, коли курс становив євро 42,950 за 1 грн. Треба визначити прибуток (збитки) постачальника від операційного валютного ризику.

Задача

Українське підприємство закуповує телефонні апарати в Японії на загальну суму 12 млн. єн. На момент відвантаження партії телефонних апаратів курс японської єни до гривні становив 59 єн за 1 грн. На момент оплати контракту курс дорівнював 56 єн за 1 грн. Необхідно визначити обсяги операційного ризику українського підприємства.

Задача

Американська корпорація «Джой фудс» постачає соєвий шрот для виробництва кормів англійській компанії «Байт пігс». З 1 січня курс фунта стерлінгів (ф.ст.) знизився з 2,8 до 2,4 дол. за ф. ст. Визначте, яких збитків зазнають американські експортери внаслідок зниження курсу ф. ст., якщо сума не виконаних ними контрактів перед партнерами становить 35 млн. ф.ст.

Задача

При дисконті векселя на суму 350 000 грн до терміну оплати, якого залишилося 70 днів, банк виплатив пред'явникові 220 000 грн. Розрахуйте величину дисконтної ставки банку.

Задача

Кредит у розмірі 30 000 грн виданий на термін 3 роки і 120 днів. Обумовлена в контракті складна щоквартальна ставка дорівнює 25 %. Визначити суму боргу на кінець терміну, застосовуючи два способи нарахування відсотків. Оцінити розбіжність.

Задача

Обмінний пункт надає такі котирування доларів США: USD/ UKR — 5,05/5,08. Один клієнт продав 1000 дол, а інший купив 1000 дол. Який прибуток отримав банк на цих двох угодах?

Задача

Валютний дилер купив 1 млн. євро за долари за курсом 1,34. Наприкінці дня він продав євро за курсом 1,36. Яким буде результат цих угод для дилера?

Задача

Курс долара США до гривні становить 41,07 гривні за долар. Відсоткові ставки на грошовому ринку дорівнюють 25 % за

операціями в гривнях і 14 % — за операціями в доларах США. Визначити 90-денний і 180-денний форвардний курси долара США до гривні, якщо тривалість відсоткового року становить за гривнею — 365 днів, а за доларами — 360 днів.

Задача

Норма резервування депозитів складає 25%, а відношення готівки до депозитів 32%. Грошова база дорівнює 200 млрд. дол. Визначити пропозицію грошей.

Задача

Визначити крос-курси валют по відношенню до євро, якщо відомо:

1 євро = 1,2213 дол. США

1 ф. ст. = 1,5117 дол. США;

1 дол. США = 127, 21 японські ієни;

1 дол. США = 2,5428 швейцарських франків;

1 дол. США = 41,0500 гривень.

Задача

Припустимо, існує система золотого стандарту. Долар США має фіксований золотий вміст по ціні 20,67 \$ за унцію, а англійський ф. ст. - 4,25 ф. ст. за унцію. Який обмінний курс \$ до ф. ст.?

Задача

Визначити, як вплине на грошову масу запроваджене ЦБ підвищення норми обов'язкового резервування з 10% до 12%. Загальна величина депозитів у всій банківській системі 300 млрд. грн.

Задача

Поточні значення валютних курсів складають:

GBP/USD=1,5550-1,5585;

EUR/USD=0,9950-0,9965.

Процентні ставки на міжбанківському ринку позичкових капіталів становлять:

по депозитах у GBP - 2,5 %;

по кредитах у GBP - 3,5 %;

по депозитах у USD - 4,0 %;

по кредитах у USD - 4,5 %;

по депозитах у EUR - 5,0 %;

по кредитах у EUR - 6,0 %;

Термін форвардної угоди становить 3 місяці.

Визначити:

1. Поточне значення крос-курсу GBP/EUR.
2. Курси "аутрайт" GBP/USD та EUR/USD.
3. Форвардний крос-курс GBP/EUR та EUR/GBP.

Задача

Ймовірність зростання курсу долара США, що обумовлена зростанням відсоткових ставок, складає 25 %. Передбачена можливість зростання курсу долара складає 14 %, відсоткових ставок – 8 %. Визначте ймовірність одночасного підвищення таких фінансових параметрів.

Задача

Поточний курс долара США – 42 грн. за 1 дол., середньоквадратичне відхилення – 0,75 грн., довірчий інтервал – 99 %. У банку довга відкрита позиція об'ємом 5 млн. дол. США. Визначте показник вартості під ризиком (*VaR*).

- регулятивний капітал банку – 530 млн грн;
- гарантії, поручительства, акредитиви та акцепти, що надані банком – 30 млн грн;
- сумнівні гарантії та поручительства – 20 млн. грн.;
- зобов'язання за кредитами, що надані банком – 850 млн. грн.;
- строкові депозити, що розміщені в інших банках – 76,9 млн. грн.;
- заборгованість за кредитами та простроченими і сумнівними до погашення нарахованими доходами – 80 млн. грн.;
- дебіторська заборгованість – 94 млн. грн.;
- заборгованість за борговими цінними паперами органів державної влади та місцевого самоврядування у портфелі банку на продаж та в портфелі банку до погашення – 71 млн. грн.

Задача

Визначити норматив великих кредитних ризиків банку і встановити, чи банк дотримується вимог НБУ.

Показники діяльності банку на кінець звітного періоду:

- регулятивний капітал банку – 530 млн. грн.;
- гарантії, поручительства, акредитиви та акцепти, що надані банком – 30 млн. грн.;

- сумнівні гарантії та поручительства – 20 млн. грн.;
- зобов’язання за кредитами, що надані банком – 850 млн. грн.;
- строкові депозити, що розміщені в інших банках – 76,9 млн. грн.;
- заборгованість за кредитами та простроченими і сумнівними до погашення нарахованими доходами – 80 млн. грн.;
- дебіторська заборгованість – 94 млн. грн.;
- заборгованість за борговими цінними паперами органів державної влади та місцевого самоврядування у портфелі банку на продаж та в портфелі банку до погашення – 71 млн. грн.

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИРІШЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Показник балансового (розрахункового) курсу корпоративних прав характеризує структуру власного капіталу корпорації.

Він показує величину чистих активів, які припадають на одну акцію і дорівнює вираженому у відсотках відношенню між власним капіталом (*БК*) і статутним капіталом (*СК*):

$$BK = \frac{BK}{СК} \cdot 100\%,$$

Для надання цьому показнику більшої об’єктивності розраховують скоригований балансовий курс (*СБК*), який крім іншого, враховує приховані резерви (або збитки) підприємства (*ПРП*).

$$СБК = \frac{BK + ПРП}{СК} \cdot 100\% ,$$

де *БК* - власний капітал підприємства;

СК - статутний капітал підприємства.

Розрахункова ціна переважного права визначається за формулою:

$$П = \frac{Кб - Ке}{С + 1},$$

де *П* - грошова оцінка переважного права на купівлю нових акцій;

K_{ϕ} – ринковий (біржовий) курс акцій;

K_e – курс емісії нових акцій;

C – співвідношення, з яким робиться емісія.

$$C = \frac{CK_1}{CK_2 - CK_1},$$

де CK_1 ; CK_2 , – відповідно, розмір статутного капіталу корпорації до і після його збільшення.

Ціна капіталу корпорації розраховується за формулою:

$$ЦК = \frac{ЧП + ПК}{ВК_c},$$

де $ВК_c$ – ціна капіталу;

$ЧП$ – чистий прибуток

$ПК$ – відсотки за користування позиковими джерелами.

2. Модель визначення вартості власного капіталу.

Вартість власного капіталу – це грошовий дохід, що хочуть одержати власники звичайних акцій.

А) Модель прогнозовано росту дивідендів:

Розрахунок вартості власного капіталу визначається за формулою:

$$K_e = \frac{D_1}{P + D},$$

де K_e – вартість власного капіталу;

P – ринкова ціна однієї акції;

D_1 – дивіденд за перший рік реалізації інвестиційного проекту;

D – прогнозований щорічний ріст дивідендів.

Б) Цінова модель капітальних активів.

Використання її найбільш поширено в умовах стабільної ринкової економіки при наявності великого числа даних, що характеризують прибутковість роботи підприємства.

Розрахункова формула має вигляд:

$$K_d = \frac{K_p}{(K_m - K_p) \cdot \beta},$$

де K_p – показник прибутковості для безризикового вкладання капіталу;

K_m – середній по ринку показник прибутковості;

β - фактор ризику.

В) Модель прибутку на акцію.

Цей показник відображає реальний дохід, одержуваний акціонерами, незалежно від того, чи виплачується він у вигляді дивідендів або ре інвестується для того, щоб принести інвесторам вигоди в майбутньому.

$$K_D = \frac{P}{P},$$

де P – величина прибутку на одну акцію;

P – ринкова ціна однієї акції.

С) Модель визначення вартості привілейованих акцій.

Прибутковість привілейованих акцій розраховується за формулою:

$$K_p = \frac{D}{P},$$

де D - величина щорічного дивіденду на акцію;

P – ринкова ціна однієї акції.

Д) середньозважена вартість капіталу.

Вона являє собою середнє з вартостей окремих компонентів, в залежності від їх частки в загальній структурі капіталу.

Розрахунок зваженої середньої вартості капіталу здійснюється за формулою:

$$WACC = W_d \cdot K_d \cdot (1 - T) + W_p \cdot K_p + W_e \cdot K_e,$$

де W_d, W_p, W_e - відповідно частки позикових коштів, привілейованих акцій, власного капіталу;

K_d, K_p, K_e – вартість відповідних частин капіталу;

T – ставка податку на прибуток.

Е) Гранична вартість капіталу.

Визначається як вартість залучених нових фінансових ресурсів при видозміненій структурі капіталу.

Гранична вартість капіталу зростає від повного зростання капіталу.

$$ГБК = \frac{WACC}{K},$$

де $WACC$ – приріст середньозваженої вартості капіталу;

K – приріст суми капіталу, що додатково залучається підприємством.

Прибутковість портфеля – це рівно зважена прибутковість цінних паперів, які в ньому містяться, і визначається за формулою:

$$R_p = \sum W_i \cdot r_i,$$

де W_i – відсоткова частка даного паперу в портфелі;

r_i – прибутковість даного паперу.

Вітчизняна література виділяє два показники для оцінювання ефективності капітальних вкладень:

- коефіцієнт ефективності (E);

- період окупності (Π_O), обернений до коефіцієнта ефективності.

Формули розрахунку яких наступні:

$$E = \frac{\Pi}{K},$$

$$\Pi_O = \frac{K}{\Pi},$$

де Π – середньорічна сума прибутку в період експлуатації об'єктів інвестування;

K - сума капітальних вкладень у ці об'єкти.

Чистий приведений дохід (ЧПД) – це абсолютна сума ефекту від здійснення інвестицій, тобто це різниця між сумою грошових надходжень, що виникають внаслідок реалізації інвестиційного проекту і дисконтованих до поточної вартості та сумою дисконтованих всіх затрат, що необхідні для реалізації інвестиційного проекту.

ЧПД розраховують за формулою:

$$\text{ЧПД} = \sum_{t=1}^n \frac{\text{ГП}_t}{(1+\partial)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{I_t}{(1+\partial)^t}$$

де I_t - початкові інвестиції;

ГП_t - грошові потоки в році, що будуть отримані завдяки інвестиціям;

∂ - ставка дисконтування;

t - кількість років з моменту вкладання інвестиції.

Індекс дохідності – це відносний показник, що характеризує ефективність інвестицій. Він визначається відношенням суми грошового потоку, який приведений до теперішньої вартості, до суми вкладених коштів:

$$\text{ID} = \sum_{t=1}^n \frac{\text{ГП}_t}{(1+\partial)^t} \div \sum_{t=0}^n \frac{I_t}{(1+\partial)^t}$$

де ID - індекс дохідності;

ГП_t - сума грошового потоку в теперішній вартості;

I_t - сума інвестицій у даний проект.

t - кількість років з моменту вкладання інвестиції.

Період окупності – показує, за який час вкладені кошти повернуться до інвесторів:

$$\Pi_0 = \frac{I}{ГП_c},$$

де I – загальна сума інвестицій у теперішній вартості;

$ГП_c$ – середньорічна сума грошового потоку в теперішній вартості.

Коефіцієнт рентабельності розраховується за формулою:

$$PI = \frac{ЧПД}{I},$$

де PI – коефіцієнт рентабельності інвестиційного проекту;

$ЧПД$ – величина чистого приведеного доходу за період експлуатації проекту;

I – сума інвестиційних витрат на реалізацію інвестиційного проекту, яка приведена до поточної вартості;

$$PI = \frac{ЧП}{I},$$

$ЧП$ – чистий прибуток від інвестиційного проекту.

Внутрішня норма прибутковості (ВНП) або внутрішній коефіцієнт окупності інвестицій представляє собою рівень окупності засобів, що спрямовані на інвестування і близькі за своєю природою до різного роду процентних ставок.

$ВНП$ знаходять, прирівнюючи $ЧПД$ до нуля.

$$ЧПД = \sum_{t=1}^n \frac{ГП_t}{(1+\partial)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{I_t}{(1+\partial)^t} = 0$$

Визначення рівня дивідендних виплат на одну просту акцію здійснюється за формулою:

$$РДВ_{ПА} = \frac{\Phi ДВ - ВП}{К_{ПА}},$$

де $РДВ_{ПА}$ – рівень дивідендних виплат на одну акцію;

$\Phi ДВ$ – фонд дивідендних виплат, сформований у відповідності з обраним типом дивідендної політики;

$ВП$ – фонд виплати дивідендів власникам привілейованих акцій;

$K_{ПА}$ – кількість простих акцій, емітованих корпорацією.

Для оцінювання ефективності дивідендної політики використовують такі показники:

- Коефіцієнт дивідендних виплат

$$K_{ДВ} = \frac{\Phi ДВ}{ЧП} \text{ або } K_{ДВ} = \frac{D_a}{ЧП_a},$$

де $K_{ДВ}$ – коефіцієнт дивідендних виплат;

$ЧП$ – сума чистого прибутку корпорації;

D_a – сума дивідендів, що виплачуються на одну акцію;

$ЧП_a$ – сума чистого прибутку, що припадає на одну акцію.

- Коефіцієнт співвідношення ціни та доходу по акції

$$K_{ц/д} = \frac{РЦ_a}{D_a},$$

де $РЦ_a$ – ринкова ціна однієї акції;

D_a – сума дивідендів, виплачених на одну акцію.

Дисконтування грошових потоків до першого року знаходиться за формулою:

$$ГП_{дi} = ГП_i \times \frac{1}{(1+q)^i}$$

де $ГП_{дi}$ – грошові потоки в i -рік, тис. грн.;

q – дисконтна ставка.

Майбутня вартість анuitету визначається як сума всіх платежів разом із нарахованими відсотками на кінець терміну проведення операції і розраховується за формулою:

$$FV_A = A \times \frac{(1+q)^n - 1}{q}$$

де A – рівний, фіксований анuitетний платіж, грн.;

FV_A – майбутня вартість анuitету, грн.;

q – річна ставка за складними відсотками (в коеф.);

n – період анuitету, роки.

Прибутковість (у річному вирахуванні) спекулятивної операції з акціями, тобто операції «покупка заради продажу», коли інвестор не одержує поточного доходу у вигляді дивідендів, а його дохід становить приріст курсової вартості акції, можна визначити за формулою:

$$d = \frac{P_1 - P_0}{P_0} \times \frac{365}{t} \times 100\%$$

де P_0 – ціна покупки акції, грн. або %;

P – ціна продажу акції, грн. або %;

t – кількість днів від дня покупки до дня продажу.

5. ПЕРЕЛІК РЕФЕРАТИВ

1. Світовий фінансовий ринок, його структура та тенденції розвитку.
2. Розвиток валютної системи України.
3. Національні, міжнародні та світові валютні системи.
4. Валютні ринки, їх види та структура.
5. Конвертування валют. Види валютних операцій.
6. Валютний ринок України: стан та тенденції розвитку.
7. Ямайська валютна конференція: здобутки для міжнародних фінансових відносин.
8. Види та особливості використання міжнародних платіжних засобів.
9. Причини виникнення та наслідки фінансово-валютної кризи США 70-х років XX ст.
10. Економічні передумови утворення Європейського Союзу.
11. Роль міжнародних інвестиційних інструментів на світовому фінансовому ринку.
12. Організаційні механізми здійснення біржової діяльності на міжнародному валютному ринку.
13. Економіко-правові засади функціонування транснаціональних банків.
14. Проблеми та перспективи співробітництва України з Міжнародним валютним фондом.

15. Роль регіональних банків та валютно-кредитних організацій Європейського Союзу на світовому фінансовому ринку.
16. Міжнародний валютний фонд.
17. Світовий банк.
18. Європейський банк реконструкції та розвитку.
19. Національний банк України: основи його організації і діяльності.
20. Форми міжнародних розрахунків.
21. Міжнародний кредит. Форми міжнародного кредиту.
22. Сучасний стан фондового ринку США.
23. Система валютних курсів та їх функції.
24. Євро і національна валютно-фінансова система України.
25. Валютні ризики та методи їхнього хеджування.
26. Платіжний баланс: принципи складання, структура.
27. Значення аналізу платіжного балансу для прогнозування валютного курсу.
28. Стан, структура та динаміка платіжного балансу України.
29. Облігації та їх характеристика.
30. Досвід державного регулювання іноземних інвестицій в розвинутих країнах.

6. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО РОЗГЛЯДУ

1. Сутність, основні завдання та функції міжнародної валютно-кредитної системи.
2. Основні елементи міжнародної валютної системи.
3. Система міжнародних кредитно-розрахункових і валютних відносин.
4. Сутність та види міжнародних валютно-кредитних систем.
5. Система золотого стандарту та її основні риси.
6. Бреттон-Вудська валютна система, основні її характеристики. Ямайська валютна система та її завдання.
7. Етапи створення Європейської валютної системи. Механізм її роботи. Впровадження європейської валюти – євро.
8. Переваги та недоліки цієї системи.
9. Сутність, види та учасники міжнародних валютних ринків.
10. Функції валютного ринку.
11. Попит, пропозиція на валютному ринку і рівноважний обмінний курс. Операції на ринку євровалют.

12. Світові ринки золота.
13. Організація та функціонування ринку «ФОРЕКС».
14. Поняття, види та чинники формування валютного курсу.
15. Паритет купівельної спроможності як основа валютного курсу.
16. Режим валютних курсів.
17. Конвертованість валюти.
18. Крос-курси.
19. Міжнародні розрахунки за допомогою інкасо, акредитиву, авансові платежі, банківський переказ, відкритий рахунок.
20. Сутність та види міжнародного кредитування.
21. Облігаційна форма кредитування.
22. Ринки кредитних банківських зобов'язань.
23. Прямі іноземні та портфельні інвестиції.
24. Україна на ринку міжнародних інвестицій.
25. Сутність та види валютних операцій.
26. Операції з негайною поставкою.
27. Валютні операції спот.
28. Форвардні валютні операції.
29. Своп-операції.
30. Поняття ф'ючерсного валютного контракту.
31. Загальна характеристика опціонних контрактів.
32. Валютний арбітраж.
33. Хеджування.
34. Операції із золотовалютним резервом НБУ.
35. Поняття та економічна роль платіжного балансу, структура платіжного балансу.
36. Макроекономічна роль платіжного балансу.
37. Фактори, які впливають на платіжний баланс.
38. Основні тенденції в динаміці показників платіжного балансу України. Можливі шляхи врегулювання відхилень платіжного балансу.
39. Сутність валютного регулювання.
40. Валютна політика та її основні принципи.
41. Золотовалютні резерви НБУ. Валютні обмеження та контроль.
42. Передумови та причини виникнення міжнародних фінансових організацій.
43. Класифікація міжнародних фінансових організацій (МФО).
44. Цілі та функції МФО.
45. Основні форми співробітництва України з МФО.

46. Банк міжнародних розрахунків.
47. Міжнародний валютний фонд.
48. Міжнародний банк реконструкції та розвитку.
49. Міжнародна фінансова корпорація.
50. Європейський банк реконструкції та розвитку.

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Вплив державної податкової політики на формування середнього класу: світовий досвід для України : монографія / В. В. Смаглюк. Дніпро : Середняк Т.К., 2019. 191 с.
2. Гербич Л. А. Фінансові та кредитні системи зарубіжних країн : навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
3. Лисенков Ю. М., Коротка Т. А. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн. К. : Зовнішня торгівля, 2015. 118 с.
4. Митна політика зарубіжних країн : навч. посіб. для студентів ВНЗ III –IV рівнів акредитації / Інна Анатоліївна Гуцул; Тернопіл. нац. екон. ун-т, Ф-т фінансів, Каф. податків та фіскал. політики. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 197 с.
5. Реверчук С. К. Грошово-банківські системи зарубіжних країн : навчально-методичний посібник. Львів, Київ : «Тріаді плюс», «Алерта», 2018. 160 с.
6. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід : монографія / В. В. Артемчук та ін. ; за заг. ред. В. О. Радкевич; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т проф.-техн освіти. Житомир : Полісся, 2018. 207 с

Додаткова

9. Валіулліна З.В. Економіка та інформаційна безпека зарубіжних країн : навч. посіб. / Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. Рівне : Волинські обереги, 2017. 275 с.
10. Войтко С.В. Економіка зарубіжних країн : підруч. для студентів, які навчаються за спец. «Економіка»; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського». Київ : КПІ ім. І. Сікорського : Політехніка, 2017. 399 с
11. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: навч. посіб. / З. В. Герасимчук; Луц. нац. техн. ун-т. Херсон : ОЛДІ-плюс, 2015. 570 с.

12. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн : навч. посіб. / Ніколаєнко Ю. В. Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2015. 187 с.
13. Іванов В. М., Софіщенко І. Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн : курс лекцій. К. : МАУП, 2018. 234 с.
14. Крупка І. М. Сучасні міжнародні вимоги регулювання ліквідності банків. *Бізнес Інформ*. 2013. № 6. С. 337–341.
15. Матвійчук А. В. Європейський Союз: теорія і практика інтеграції заради успіху : навч. посіб. Міжнар. екон.-гуманітар. ун-т ім. С. Дем'янчука. Рівне : Волинські обереги, 2019. 155 с.
16. Мельник П. В. Банківські системи зарубіжних країн : підручник. К. : Алерта, Центр учбової літератури, 2010. 589 с.
17. Савастєєва О. М. Фінансові системи зарубіжних країн : навч. посіб. Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Київ : Гуляєва В. М., 2019. 177 с.
18. Сороківська З. К. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн : навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 208 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Статистика Національного банку України / Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/statistic>
2. Законодавство України /Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index><http://zakon.rada.gov.ua/law>
3. Система розкриття інформації на фондовому ринку України. URL: www.smida.gov.ua
4. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції і розвитку. URL: [http:// www.ebrd.com](http://www.ebrd.com).
5. Офіційний сайт Європейського центрального банку. URL: <http://www.ecb.int>.
6. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>.
7. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org>.